

Eerlijke leges?

Door Wim Zwanenburg

Er zijn waterschappen in Nederland die geen leges heffen maar de meeste waterschappen en ook waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) doet dat wel. Leges zijn bedragen die in rekening worden gebracht indien een derde een vergunningplichtige activiteit wil verrichten, en daarvoor een vergunning aanvraagt. Het hele proces van afhandelen van deze vergunning kost het waterschap inzet van mensen en middelen. De leges die worden geheven zijn bedoeld om de kosten te vergoeden die voortvloeien uit het afhandelen van de vergunningaanvraag.

De aanvrager van de vergunning heeft over het algemeen de meeste baat bij de te vergunnen activiteit en daarom is het rechtvaardig dat deze aanvrager de kosten van het vergunningsproces voor zijn of haar rekening neemt. De aanvrager kan, bijvoorbeeld voor het geval dat de bouw van een huis een vergunning van het waterschap nodig is, deze kosten ook weer verhalen op de koper in de bouwsom of huizenprijs. Overigens moet hierbij bedacht worden dat ook een aanvraag die niet tot een vergunning leidt, nog steeds legesplichtig is. Immers het werk voor deze aanvraag is wel gedaan en moet door iemand worden betaald.

Initiatiefvoorstel

De tarieven voor de leges die jaarlijks bij de begroting worden vastgesteld zijn in de meeste besturen van de waterschappen nauwelijks onderwerp van discussie, veelal een hamerslag. Tot nu worden bij waterschap AGV de kosten slechts voor 50% gedekt uit de inkomsten. De belastingbetalers van het waterschap betalen dus in feite mee aan de kosten van vergunningen. De PvdA zou dat anders, 'eerlijker' willen en daarom diende de PvdA-fractie zelfs een *initiatiefvoorstel* in om de leges voor vergunningaanvragen voortaan kostendekkend te laten zijn. De meeropbrengsten van de legesheffing zouden dan ten goede moeten komen aan een specifieke categorie waterschapbelastingbetalers, namelijk de 'Ingezetenen', door hen lagere tarieven voor de waterschapbelastingen in rekening te brengen.

Minder vergunningen

Ik moet zeggen dat ik wel wat jaloers was op zoveel denkracht van onze PvdA-collega's. Op het eerste gezicht lijkt het streven van de PvdA-fractie ook wel sympathiek. Er gaat echter de komende tijd veel veranderen voor vergunningaanvragen. Ons systeem van de Keur wordt, mede op initiatief van onze CDA-fractie, omgegooid van 'nee tenzij' naar 'ja mits'. Dit betekent dat er voor veel activiteiten geen vergunning meer nodig is maar dat een melding volstaat. Dit geldt vaak voor kleine, routinematige activiteiten. Kosten die worden gemaakt door het waterschap bij het behandelen van een melding worden echter niet in rekening gebracht, dat zit niet in het wettelijk kader voor de leges. Op termijn komt er bovendien de Omgevingswet. Te verwachten valt dat door ook door deze wet een aantal nu nog vergunningplichtige activiteiten in de toekomst meldingsplichtig worden of gewoon vergunningvrij zijn. Daardoor neemt het aantal vergunningen af.

Een kostentoedeling aan vergunningen is in de praktijk bijzonder ingewikkeld. Nu het aantal vergunningen afneemt is het de vraag of het 'eerlijk' is de resterende vergunningen hogere tarieven in rekening te brengen. En wat doe je met de kosten van handhaving? Met handhaving is toch een algemeen belang gediend, van alle ingezetenen, bedrijven, instellingen en landeigenaren? In de kostentoedeling aan vergunningen wilde de PvdA vooral bij grote projecten proportioneel hogere tarieven laten vaststellen. De wetgever heeft

echter ook bepaald dat er geen sprake mag zijn van structurele 'overdekking'; vergunningaanvragers mogen ook niet meer betalen aan leges dan de werkelijke kosten die voor het opmaken van deze vergunning worden gemaakt. Om die reden stelde de PvdA dan maar voor om het percentage gewenste kostendekking op 75% te stellen. Het voorgestelde systeem werd daarmee tamelijk ingewikkeld; er slopen naar de mening van de CDA-fractie bovendien onterecht ook allerlei elementen in van inkomenspolitiek. In het PvdA-voorstel werd aangegeven dat de meeropbrengst ten gunste van de belastingcategorie ingezetenen zou moeten komen. Dit is echter niet mogelijk. De meeropbrengst van de hogere kostendeckendheid zou in mindering worden gebracht op de totale kosten van watersysteembeheer. Via de kostentoedeling van het waterschap komt die terecht in lagere tarieven van de waterschapsbelastingen van *alle* categorieën.

Het effect van het initiatiefvoorstel van de PvdA op het tarief voor ingezetenen bleek zo bij AGV maar € 0,11 te zijn. Een daling van € 110,02 naar € 109,91. Ondanks de aanvankelijke sympathie stemde de CDA-fractie daarom tegen het initiatiefvoorstel: goed besturen gaat niet alleen op het 'eerlijke' gevoel.

Wim Zwanenburg maakt deel uit van de redactie van Bestuursforum en is voorzitter van de CDA-fractie in het bestuur van waterschap Amstel, Gooi en Vecht.